

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน
ตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
The Participation of People in The Preparation of Local Development Plan
of Nasanun Subdistrict Administration Organization, Si Thep District,
Phetchabun Province

ศรรักษ์ คุ่มสิงห์สันต์¹, สุภชัย ตรีเทศ², กมลวิช ลอยมา³
Sornrak Khumsingsan¹, Supachai Tritose², Kamolwit Loima³

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

²⁻³ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Corresponding Author: moo-2500@hotmail.com

Received: June 2, 2023. Revised: August 4, 2023. Accepted: August 4, 2023.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 2) ศึกษาการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ในรูปแบบของการสำรวจ ใช้เครื่องมือการศึกษาโดยการใช้แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.985 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อยู่ในเขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 383 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนับสำคัญน้อยที่สุด

ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ สถานภาพ อาชีพ ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการศึกษา ส่วนประชาชนที่มีรายได้ ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการศึกษา

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ประชาชน, การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the level of people's participation in the preparation of local development plans of Na Sanun Subdistrict Administrative Organization, Si Thep District, Phetchabun province, and 2) to study the comparison of people's participation in the preparation of local development plans of Na Sanun Subdistrict Administrative Organization, Si Thep District, Phetchabun province. This study was a quantitative research conducted in the form of a survey using research tools through questionnaires with the reliability of 0.985. The sample group consisted of 383 eligible voters within the administrative area of Na Sanun Subdistrict Administrative Organization, Si Thep District, Phetchabun province. Data were analyzed in terms of frequencies, percentages, means, and standard deviations. The t-test and F-test are performed using a one-way analysis of variance method. When differences are detected, a pairwise comparison of mean differences is conducted using the least significant difference method.

The results showed that the level of people's participation in the preparation of local development plans of Na Sanun Subdistrict Administrative Organization, Si Thep District, Phetchabun province, overall was in a moderate range. When comparing the public participation in the preparation planning of Na Sanun Subdistrict Administrative Organization, Si Thep District, Phetchabun province, it was found that there was no significant difference among individuals with different genders, marital statuses, and occupations. This was statistically significant at the .05 level, leading to the rejection of the study hypothesis. However, concerning individuals with different income levels, there was a significant difference in public participation in the development planning of Na Sanun Subdistrict Administrative Organization, Si Thep District, Phetchabun province. This difference was statistically significant at the .05 level, thus accepting the study hypothesis.

Keywords: Participation, People, Local preparation planning

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหนทางที่จะทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียกับสิ่งที่เกิดขึ้นในระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในประเทศและเขียนขึ้นเพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนมีสิทธิออกเสียงในการบริหารประเทศ การบริหารราชการแผ่นดิน เป็นแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น มีการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญมาก เมื่อพูดถึงการปกครองท้องถิ่น เมื่อตระหนักในสิ่งนี้ เราเชื่อมั่นว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กรที่จะต้องให้สาธารณชนได้แสดงความคิดเห็นว่าสิ่งต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างไร การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหนทางที่ประชาชน จะได้รับฟังความคิดเห็นของตน การกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเองวิธีการทำสิ่งนี้มีความสำคัญเพราะทำให้มั่นใจได้ว่าเสียงของผู้คนจะได้ยิน จึงจำเป็นต้องให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภา

ท้องถิ่นเป็นตัวแทนของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง นอกจากนั้น ยังกำหนดให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด แก้ปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใส รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ความเป็นเจ้าของชุมชน และเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น (อรทัย ก๊กผล, 2552)

องค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีบทบาทในการให้บริการสาธารณะประโยชน์ให้แก่ประชาชนทั้งตำบล ตามอำนาจหน้าที่และกฎหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสาธารณสุข โภชนา การศึกษา และด้านอื่น ๆ บทพื้นฐานความต้องการของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลักการช่วยเหลือประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเกิด และตรวจสอบความโปร่งใสของแผนพัฒนาท้องถิ่นเฉพาะเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณ ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบมากที่สุด โดยนำปัญหาของหมู่บ้านมาวิเคราะห์ กำหนดกิจกรรม เพื่อหาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านในพื้นที่รับผิดชอบให้สามารถสนองความต้องการของประชาชนและพัฒนาตำบลให้เจริญก้าวหน้า โดยผ่านกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน ในการเสนอปัญหาความต้องการที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ให้ได้รับประโยชน์จากแผนนั้นอย่างแท้จริง

แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน พิจารณาจากโครงการที่เป็นปัญหา ความต้องการของประชาชนจากการจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในพื้นที่บูรณาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นจุดเชื่อมยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับปัญหาความต้องการของประชาชน ซึ่งจะนำไปสู่ความเห็นพ้องต้องกันและการทำงานร่วมกันของภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อเป็นบทบาทสำคัญอย่างมาก ดังนั้น ปัจจัยสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เช่น ทุกเพศวัย ทุกอาชีพ เป็นต้น นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จะต้องบันทึกผู้เข้าประชุมและรายงาน เพื่อตรวจสอบว่านำมติหรือข้อหารือนำมาพิจารณาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือไม่ และหากได้นำความต้องการของประชาชนมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแล้ว จะต้องมีการติดตามประเมินผลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาได้หรือไม่ เนื่องจากการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนมีส่วนร่วม แต่ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงอาจมีปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาเป็นอย่างไรมาจากความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน ตามหลักของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นอย่างเต็มที่หรือไม่ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาในปีถัดไป (ชัยยุทธ อำพันหอม, 2553)

องค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทยตามมาตรา 40 และมาตรา 95 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ซึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแต่ละครั้ง ยังพบปัญหาเกี่ยวข้องของกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนา

สนุน จะเห็นได้ว่า ประชาชนไม่ให้ความสำคัญที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมหรือกระบวนการดังกล่าว แผนพัฒนาท้องถิ่นที่ออกประกาศมาใช้แต่ละปี และนโยบาย โครงการต่าง ๆ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในเขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุนได้เลย อาทิเช่น

1. แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุน ไม่สามารถดำเนินงานตามความต้องการของภาคประชาชนได้
2. การพัฒนาท้องถิ่นมีความไม่ยั่งยืน เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่และยังเพิกเฉยต่อมีส่วนร่วมหรือต่อต้าน เมื่อต้องดำเนินการตามโครงการ หรือกิจกรรมใด ๆ ในพื้นที่
3. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุนที่ผ่านมา ประชาชนมิได้ให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นค่อนข้างน้อยมาก
4. ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
5. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุน โดยภาพรวมที่ผ่านมา ถูกกำหนดขึ้นโดยบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุน และขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่

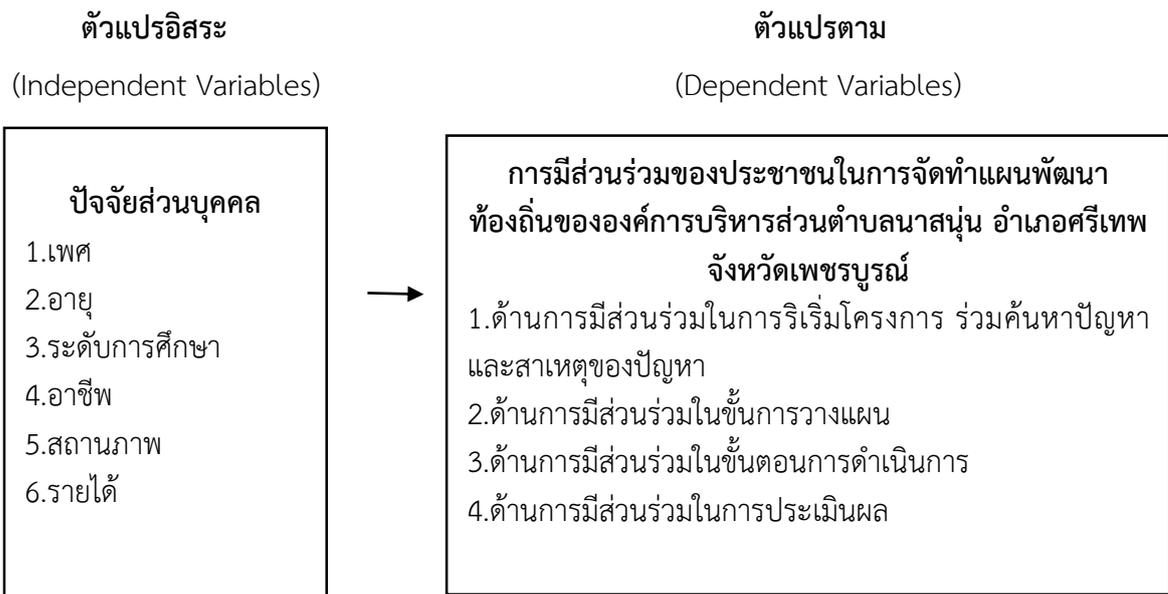
ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาปัญหาของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุน อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหา และการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาท้องถิ่น และหาแนวทางการวางแผนกลยุทธ์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุน และประโยชน์สุขอย่างยั่งยืนของประชาชนในเขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุน อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุน อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุน อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้นำแนวคิดและทฤษฎีของอภิญญา กังสนารักษ์ (2554) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา
ที่มา : ผู้วิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีเพศ อาชีพ สถานภาพ และรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่าง
กัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

สุปริญญา รัตนดุลยวิจิตร (2561) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชน หรือกลุ่มบุคคลมีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกัน เข้ามาดำเนินการนั้นให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด แล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม การตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

จุฑามาศ พันสุวรรณ (2562) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การสนับสนุน การปฏิบัติงานการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา ดังนั้น ประสิทธิภาพขององค์กรจึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือที่ผลักดันให้ ภารกิจประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายดังที่ทุกคนคาดหวัง

สรารุช สืบเพ็ชร์ (2562) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเกิดความรู้สึกและ ความต้องการว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความเป็นอิสระมีอำนาจในการตัดสินใจ มีกิจกรรมร่วมกัน สามารถ จัดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาได้ด้วยตนเอง รวมพลังสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสามารถขยาย เครือข่ายในเขตพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

สุพัตรา นามวงศา (2565) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการริเริ่ม การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และรับผิดชอบต่าง ๆ อันจะมีผลกระทบต่อตัวประชาชน เองโดยผู้เข้าร่วมอาจอยู่ในตำแหน่งผู้กระทำหรืออาจอยู่ในตำแหน่งผู้รับผลประโยชน์

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกิจการต่าง ๆ มีความเป็นอิสระมีอำนาจในการตัดสินใจ มีกิจกรรมร่วมกัน สามารถจัดการแก้ไขปัญหาและ การพัฒนาได้ด้วยตนเอง รวมพลังสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสามารถขยายเครือข่ายในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่กำหนดไว้

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน

อภิญา กังสนารักษ์ (2554) ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วม ตัดสินใจกำหนดความต้องการ และร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ
2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน รวมถึง ทรัพยากร และแหล่งวิทยาการที่จะใช้ในโครงการ
3. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วม ช่วยเหลือ ด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการใน คราวเดียวก็ได้

ปรียาภรณ์ พรหมชื่น (2564) กล่าวว่า ลักษณะรูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม คือ การที่ ประชาชนที่เข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรม เริ่มจากการสำรวจขั้นต้นหรือการมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหา การวางแผนดำเนินกิจกรรม การร่วมตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา การหาวิธีทางแก้ปัญหา การปฏิบัติ ตามนโยบายที่กำหนดการมีส่วนร่วมในการร่วมรับผิดชอบไว้และการร่วมติดตามประเมินผลและพิจารณา ทบทวนกิจกรรม เพื่อหาแนวทางแก้ไขและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเพิ่มมากขึ้น และประชาชนมีส่วนได้ ส่วนเสียอย่างน้อยเพียงใด และประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมมากที่สุด

เสาวลักษณ์ สุภาพ และคณะ (2563) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สรุปได้ว่า รูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการ

ค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 4) การมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ 5) การมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามและประเมินผล

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

พชร โทพล (2561) ได้สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนของสมาชิกในครัวเรือน ตำแหน่งในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน การเป็นเครือข่ายกับผู้มีอำนาจ และการได้รับข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

พระรัชชัย สนธิธมโม (วรรณนาวิน) (2561) กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม เช่น อายุ เพศระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เกี่ยวกับกลไกของรัฐ ทั้งในการกำหนด แนวนโยบายการบริหารจัดการประเทศ มาตรการ และระดับของการปฏิบัติงานที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านประชาชน โดยประชาชนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เป็นฝ่ายตัดสินใจริเริ่มกิจกรรม และรับผลประโยชน์ โดยมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของการสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อยู่ในเขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ใน 21 หมู่ จำนวน 9,034 ราย (ที่มา : ข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น, 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อยู่ในเขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 383 ราย และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการคำนวณด้วยสูตรของ ทาโร่ ยาโมเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยยอมให้มีค่าความแปรปรวน 5%

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 ชุด โดยผู้ศึกษาแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และรายได้ โดยใช้ลักษณะคำถามแบบเลือกตอบจากรายการที่กำหนด (Multiple Choices) และลักษณะคำถามแบบปลายปิด จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการวัดระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ตามระดับความคิดเห็นของลิเคิร์ต (Likert's scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) จำนวน 40 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษา ได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการสร้างแบบสอบถามเพื่อให้ครอบคลุมตัวแปรศึกษา เป็นการวัดระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ตามระดับความคิดเห็นของลิเคิร์ต (Likert's scale) แล้วขอคำปรึกษา คำแนะนำ จากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างขึ้น เพื่อให้เกิดความถูกต้อง ครอบคลุมของเนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการศึกษาแล้ว นำไปปรับปรุงแก้ไขแล้ว ผู้ศึกษา ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหา ด้านภาษา และด้านวัดผลประเมินผลของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ โดยคำนวณจากความสอดคล้องระหว่าง ประเด็นที่ต้องการวัดกับข้อคำถามที่สร้างขึ้นดัชนีที่ใช้แสดงค่าความสอดคล้อง เรียกว่า ดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) ทั้งนี้ หากข้อคำถามที่มี ค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป สามารถนำไปใช้ในการทดสอบก่อนการใช้งานได้ แต่หากข้อคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.50 ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือตัดทิ้งข้อคำถามตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่มีมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไปทดสอบกับประชาชนในเขตพื้นที่ใกล้เคียงขององค์การบริหาร ส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 ชุด จากนั้น นำไปหาค่ารายข้อของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างรายข้อแล้ว หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) โดยแบบสอบถามจะยอมรับการทดสอบเมื่อค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 ทั้งนี้ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่คำนวณได้นั้นเท่ากับ 0.985 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นของเครื่องมือ สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือทางวิชาการ โดยศึกษาในหัวเรื่อง แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับเกี่ยวข้อง ตลอดจนผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ด้วยแล้ว
2. ผู้ศึกษาจะทำการชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ และให้ตอบแบบสอบถาม โดยประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อยู่ในเขตพื้นที่การปกครององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 383 ชุด และจัดเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ จากนั้นทำการแปลผล และสรุปผลการศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกแล้ว นำมาลงรหัสเรียบร้อยแล้ว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
2. ผู้ศึกษาวิเคราะห์ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรูปแบบแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอแบบตารางบรรยาย
3. ผู้ศึกษาวิเคราะห์ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวม แปลความหมายค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้ศึกษานำมาวิเคราะห์เป็นค่าใช้วัดการกระจายของข้อมูลว่าต่างไปจากค่าเฉลี่ยมากน้อย และนำเสนอแบบตารางบรรยาย

4. ผู้ศึกษานำมาวิเคราะห์หาค่าทดสอบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการเปรียบเทียบประชาชนที่มีอาชีพ สถานภาพ และรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ทั้งนี้ ผู้ศึกษานำมาวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้ศึกษาจะวิเคราะห์ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบรายคู่ โดยใช้วิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุดของฟิชเชอร์ (Least Significant Difference: LSD.)

5. ผู้ศึกษาเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงกับรูปตาราง

6. สรุปอภิปรายผล และขอเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 ราย สามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 217 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.70 ส่วนเพศหญิง มีจำนวน 166 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.30 ตามลำดับ

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 26-35 ปี มีจำนวน 147 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.40 รองลงมาคืออายุ 36-45 ปี มีจำนวน 107 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.90 อายุ 46-55 ปี มีจำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.20 อายุ 18-25 ปี มีจำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.70 มีอายุ 56-65 ปี มีจำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.40 และอายุ 66 ปีขึ้นไป มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.10 รองลงมาจบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส./เทียบเท่า มีจำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.70 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีจำนวน 74 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.30 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./เทียบเท่า มีจำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.90 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.40 และจบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.70 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรมีจำนวน 135 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.2 รองลงมาคืออาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.60 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.90 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย มีจำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.80 อาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.90 และอาชีพอื่น ๆ เช่น ลูกจ้างในหน่วยงานรัฐ มีจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.60 ตามลำดับ

สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีจำนวน 188 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.10 รองลงมาคือสถานภาพสมรส มีจำนวน 131 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.20 สถานภาพหม้าย มีจำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.70 และสถานภาพหย่าร้าง มีจำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.00 ตามลำดับ

รายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท มีจำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.70 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท มีจำนวน 85 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.20 รายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท มีจำนวน 69 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.00 รายได้ระหว่างต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวน 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.50 รายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาท มีจำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.80 รายได้ระหว่าง 30,001-40,000 บาท มีจำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.00 และรายได้อื่น ๆ เช่น ยังไม่มีรายได้ มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ

2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 383 ราย จำแนกตามด้านต่าง ๆ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 2. ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน 3. ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	3.19	0.828	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน	3.21	0.802	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการ	3.24	0.836	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.22	0.795	ปานกลาง
รวม	3.22	0.773	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.773 เมื่อผู้ศึกษาพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 3.24 รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 และด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจำแนกตามเพศ อาชีพ สถานภาพ และรายได้

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test/ F-test	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษา
1. เพศ	-0.485	0.628	ไม่แตกต่างกัน
2. อาชีพ	1.501	0.177	ไม่แตกต่างกัน
3. สถานภาพ	0.773	0.510	ไม่แตกต่างกัน
4. รายได้	2.214*	0.041	แตกต่างกัน

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถอธิบายผลการเปรียบเทียบได้ดังนี้

เพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีค่า Sig. เท่ากับ 0.628 มากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการศึกษา

อาชีพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีค่า Sig. เท่ากับ 0.177 มากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการศึกษา

สถานภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีค่า Sig. เท่ากับ 0.510 มากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการศึกษา

และรายได้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีค่า Sig. เท่ากับ 0.041 จึงยอมรับสมมติฐานการศึกษา เมื่อผู้ศึกษาพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์แตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน ซึ่งมีค่า Sig. เท่ากับ 0.001 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน มากกว่า ประชาชนที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท, รายได้ 15,001-20,000 บาท และรายได้ 20,001-30,000 บาท ส่วนประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท, รายได้ 5,001-10,000 บาท, รายได้ 30,001-40,000 บาท และอื่น ๆ เช่น ยังไม่มีรายได้ มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ

องค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านการมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนมากกว่ารายได้ 10,001-15,000 บาท, รายได้ 15,001-20,000 บาท และรายได้ 20,001-30,000 บาท มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำเสนอการอภิปรายผลการศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังต่อไปนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมดทั้ง 4 ด้าน เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นไปตามแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พชร โทพล (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ เพศ อาชีพ สถานภาพ และรายได้ที่ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ไม่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการศึกษา แสดงว่าเพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ประชาชนของเทศบาลตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรีที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม

ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการศึกษา แสดงว่าสถานภาพไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ **มินตรา ศาลางาม และคณะ (2561)** ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสตึก โดยแยกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพ ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสตึก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการศึกษา แสดงว่าอาชีพไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ **สรารุช สิบเพ็ชร (2562)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการศึกษา แสดงว่ารายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ **วงศกร บวรศักดิ์สุนทร (2564)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566-2570 : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัจจัยภูมิหลังรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทำให้ทราบผลการศึกษาที่จะนำไปสู่การส่งเสริมให้มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น ตามความเหมาะสมสำหรับประชาชนในพื้นที่ ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลขององค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อความโปร่งใสและเป็นการร่วมมือในท้องถิ่นของตนเอง

2. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร โครงการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และจัดให้มีช่องทาง การติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย

3. องค์กรบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น ควรให้ความรู้ คำแนะนำการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในชั้นการวางแผนมากยิ่งขึ้น

4. องค์กรบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น ควรร่วมมือทุกหน่วยงานในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยตรง และควรมีการประสานงานทุกหน่วยงานในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ มากขึ้น

5. องค์กรบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น ควรส่งเสริมให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกการมีส่วนร่วม ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมกันรักษา ประโยชน์และร่วมกันแก้ไขปัญหาของพื้นที่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่องค์กร บริหารส่วนตำบลอื่น ๆ โดยให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์กรบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ เพื่อทำการวิจัยเปรียบเทียบกับผลการวิจัยครั้งนี้

3. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ โดยให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาศ พันสุวรรณ. (2562). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ชัยยุทธ อำพันหอม. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์กรุงเทพ, 5(1), 38-45.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- ปรียาภรณ์ พรหมชื่น. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลธารละหลอด อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เพชร โทพล. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พระธวัชชัย สนดิธมโม (วรรณนาวิน). (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. สารนิพนธ์ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มินตรา ศาลางาม, และคนอื่นๆ. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วงศกร บวรศักดิ์สุนทร. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566-2570 : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์. โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สรารุณ สืบเพ็ชร์. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทะเลทรัพย์ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุปรีญา รัตนดุษฎีจิตร. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลป่าแฉะ อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สุพัตรา นามวงศา. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสะโน อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- เสาวลักษณ์ สุภาพ และคนอื่นๆ. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหม่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี. ใน การประชุม
วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 “คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม” วันที่ 28 พฤศจิกายน
2563 (หน้า 1084 – 1092). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาสนุ่น. (2565). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566-2570. อุดรธานี.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2554). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิภาพระดับคณะของ
สถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถัย กักผล. (2552). คู่คิด คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ส.เจริญ
การพิมพ์.